

Γενικά
 Φορολογία
 αρχαιότητες
 Ραφός ✓
 Διαμυστή
 Αδελφότητα
 Henry Bulwer
 Νομὸς Συμβαζιο
 Κ. Καϊκάνης

κουρ
 χειρξια
 εγγραμματα
 βωμηνχανα

ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ
 ΚΑΤΑΤΑΞΕΩΣ
 ΤΗΣ
 ΚΥΠΡΟΥ.
 Υπό τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἡ Τριμε-
 στατα «Ν. Ἡμέρα» τῆς 17/29 Σεπ-
 τ. γράφει τὰ ἑξῆς·
 «Ὑπὸ τὴν ἑλπίδα, ὅτι οἱ ἀντι-
 κει Κίπρου ἀθροὺν, ὅτι τὰ πρῶτα ἡμε-
 ρα δὲν ἐλθούσι Κίπρος τὸ ἀντικείμεν.
 Ἀπὸ τῶν, κατὰ ὑπόθεσιν, ὅτι τὰ πρῶτα
 δὲν ἔπρεπε νὰ διαφεύγουν ὅπως τὴν
 ἡν. Ἀπεκτέθησαν τὴν νῆσον ἐν ἔτει 1878

ὡς στρατιωτικὸν σταθμὸν, ἐπὶ τινὰ δὲ χρό-
 νον πάντες ἐφαίνοντο κατευχρηστικέμενοι ἐκ τῆς
 νέας κτήσεως. Συνερωμήσαμεν ν' ἀποτείνωμεν
 εἰς τὸν Σουλτάνον ποσὸν, ὅπερ ἐφωράθη λίαν
 ὑπέρογκον, ἐξῆκολουθούμεν δ' ἀπὸ δέκα ἐτῶν
 καταβάλλοντες τακτικῶς τὸ ποσὸν τοῦτο. Με-
 χρι τοῦδε μικρὸν ἐχρησίμευσεν ἡ κατοχὴ, ἐ-
 πειδὴ ὁμοίως κατὰ μέτρον ὅρον καταβάλλομεν
 ὑπὲρ αὐτῆς ἀνὰ πᾶν ἔτος περὶ τὰς τριάκοντα
 χιλιάδας λιρῶν, θέον νὰ ὑποτεθῇ ὅτι τὰ ὑ-
 κουργεῖα, ἅτινα διεδέχθησαν ἀλλήλα ἀπὸ τοῦ
 1878, κρίνουν τὴν κτήσιν ἀνταξίαν τῆς θυ-
 σίας. Ἡ θέσις τῆς Κύπρου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς
 παγκοσμίου ἡμερώσεως δὲν εἶνε ἀνεπιφανής.
 Κειμένη εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐνώσεως τῶν τρι-
 ῶν μεγάλων πολιτισμῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου,
 τοῦ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ
 τῆς Ἀσίας, σώζουσα δ' ἀναρίθμητα ἱερὰ καὶ
 λείψανα τοῦ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς, κλασι-
 κοὺς καὶ μεσαιωνικοὺς χρόνους βίου, ἡ νῆσος
 παρέχει εὐρὺ στάδιον εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦ-
 νας, ὧν ἐπελήφθη ἤδη ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβου-
 λία. Αἱ ἀνασκαφαὶ αἷς ἐπεχειρήσαν ἐταῖροι τῆς
 Βρετανικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς Θέ-
 σεως, ἐνθα ἔκειτο ὁ ναὸς τῆς Παφίας Ἀ-
 φροδίτης, ἡγαγον εἰς εὖς ἐρείπια ἀρκούντα,
 ὅπως ὀρίσθῃ εἰς τὰ καθόλου ὁ ρυθμὸς τῆς

οικοδομῆς. Ἐπιγραφαὶ εὐρέθησαν περὶ τὰς 150, εὐρέθησαν δὲ καὶ τινὰ καλλιτεχνήματα, ἐν οἷς μαρμαρίνη κεφαλὴ παιδὸς ἀρίστης, ἐλληνικῆς τέχνης. Ἐν γένει τὰ πυρίσματα τῶν ἀνασκαφῶν ὑπῆρξαν τοσοῦτον ἐνθαρρυντικά, ὥστε χώρα πλουσία οἷα ἡ Ἀγγλία δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ διακοπῶσιν ἕνεκεν ἐλλείψεως χρημάτων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐνδιαφέρουσι τοὺς εὐπόρους ἑραστὰς τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλης ἀπόψεως τὰ πράγματα τῆς Κύπρου εἶνε ἄξια τῆς προσοχῆς τῶν Ἀγγλῶν φορολογουμένων. Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς νήσου εἶναι, τὸ γε νῦν ἔχον, ἥκιστα εὐάρεστος. Ὅτι ἀφορᾷ τὰ ἐπὶ τόπου ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα, οὐ μόνον ὑπάρχει ἰσοζύγιον, ἀλλ' ἀπομένει καὶ σπουδαῖον περίσσευμα. Ἐν συνόλῳ, κατὰ τὴν δεκαετὴ ἀγγλικὴν διαχείρισιν, εἰσπράχθησαν λ. στ. 1,672,426, ἐδαπανήθησαν δὲ 1,127,579. Ἀπελείφθη λοιπὸν περίσσευμα ἐκ λ. στ. 544,847. Ἀλλ' ὁ φόρος τῆς ὑποτελείας ἀπορροφᾷ 92,000. λ. στ. κατ' ἔτος, ἵνα δ' ἐπαρκέσῃ εἰς τὸ βάρος τοῦτο ἡ νήσος, ἐδέησε νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις, καταβαλοῦσα ἐν ὅλῳ λ. στ. 294,000. Προστιθεμένου τοῦ ποσοῦ τούτου, αἱ ὀλικαὶ πρόσοδοι τῆς νήσου ἐν μιᾷ δεκαετίᾳ ἀνέρχονται εἰς 1,966,426. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐδαπανήθησαν, ἐπὶ τόπου 1,127,579 καὶ εἰς φόρον τῇ Πύλῃ 893,750, ἥτοι ἐν ὅλῳ 2,021,329. Ἀπέμεινε λοιπὸν ἔλκευμα ἐκ 54,903 λ. στ. Τὸ εὐκρινὲς συμπέρασμα εἶνε ὅτι, ἐὰν αἱ πρόσοδοι τῆς νήσου κατέλιπον ἐν μιᾷ δεκαετίᾳ περίσσευμα ἐκ 544,000 λ. στ. ὁ φόρος τῆς ὑποτελείας ἀπερρόφησεν 893,000, ἐξ ὧν 294,000, κατέβαλε τὸ ἀγγλικὸν ταμεῖον. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ Κύπρος ἠγόρασεν ἀπὸ 600 χιλ. λιρ. τὸ προνόμιον τοῦ κυβερνᾶσθαι ἐπὶ δέκα ἔτη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας. Ἐφέτος τὰ εἰς 31,466 λ. στ. ὀρισθὲν περίσσειμα ἐλάττωσθαι τοῦ μέσου ὅρου, διότι ἡ Κύπρος ὑπέφερε δεινῶς ἐξ ἀνομβρίας, ἥτις ἐν τῇ μὲν διαμερίσει κατέστησεν ἀναγκαῖα ἑκακτα μέτρα ἀνακούφισις, ἀλλὰ τοῦ δὲ ἐπὶ τῆς αἰτίας τῶν ἀγροτικῶν ἐγκλημάτων, συνεπεχούσαν αὐξήσιν τῶν ὁσιονομικῶν καὶ δικαστικῶν δαπανῶν.

Ὁ ἀρμοστής Σίρ Βούλουερ ἐκρίνεν ἀπαράτη-
τον νὰ καταβάλῃ ἡ Ἀγγλία 25 μυριάδας λι-
ρῶν, ἵνα ἐπιτευχθῇ ἰσοϋγίον καὶ ἐξοφληθῇ ὁ
φάρος τῆς ὑποτελείας. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον

τῶν οἰκονομικῶν, παρὰ τὴν σύστασιν τοῦ ὑ-
πουργείου τῶν ἀποικιῶν, ἠρνήθη νὰ διαθέσῃ
πλείονας τῶν τριμυρίων λιρῶν, ἐξέφρασε δὲ
τὴν ἐλπίδα ὅτι «δι' ἐπιμελεστάτης διαχειρίσε-
ως τῶν πόρων τῆς νήσου, διὰ προσκίρου
χρησιμοποίησεως τῶν παρακαταθηκῶν καὶ
δι' ἄλλων συνδυασμῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ δι' ἐν-
σταλοῦς περιστολῆς τῶν δαπανῶν, καὶ ἰδίᾳ
δὲ δι' ἐλαττώσεως τῶν υπερβαίνοντων ποσόν
τι μισθῶν», θὰ ἀποκαταστή τὸ ἰσοϋγίον. Ὁ
λอร์ดος Κνούτσορδ ἀπεκρίθη ὅτι καταβάλ-
λεται μὲν πᾶσα προσπάθεια πρὸς περιστολὴν
τῶν δαπανῶν, ὅτι ὅμως ἡ ἐλάττωσις τῶν
μισθῶν κεῖται ἐκτὸς συζητήσεως, τοῦτο δὲ
χάριν τῆς δημοσίας πίστεως, «διότι πολλοὶ
τῶν ὑπαλλήλων κατέλιπον ἑτέρους κλάδους
τῆς ὑπηρεσίας, ἵνα ὑπηρετήσωσιν ἐν Κύπρῳ».
Τὸ ἐπιχείρημα ἐφαίνετο ἀκαταμάχητον· ἀλλ'
ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑφυπουργὸς ἀνταπὴν-
τησεν ἀλλοχότως ὅτι, «ἐάν ἡ πρόσκαιρος ἐ-
λάττωσις τοῦ μισθοῦ ἐκληγθῇ ὡς φορολογία,
εἰς τὴν τυχαίαν ταύτην περιπέτειαν ὑπόκεινται
πάντες οἱ ὑπάλληλοι, ἐν Κύπρῳ ἢ ἀλλοχού».
Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονο-
μικῶν φρονεῖ ὅτι οὐδὲν ἔχει τὸ ἄδικο ἢ αὐ-
θαίρετος ἐλάττωσις μισθῶν προσυμπεφωνημέ-
νων, τον κατάφωρον δὲ τοῦτον σφετερισμὸν
δὲν θεωρεῖ ὡς ἀθέτησιν τῶν ἔρων τῆς δημο-
σίας ἠθικῆς, διότι πρόκειται περὶ φορολογί-
ας! Ἀφοῦ οὕτω κρίνει Ὁ Ἀγγλος ὑπουργός,
οὐδὲν ἄπορον, ἐάν τὰ αἰρετὰ μέλη τοῦ Νομο-
θετικοῦ Συμβουλίου τῆς Κύπρου προσεπάθησαν
νὰ ἐλαττώσωσι τοὺς μισθοὺς πάντων τῶν Ἀγ-
γλῶν ὑπαλλήλων. Ὁ ἀρμοστής ἐξανεστὴ τό-
τε· ἀλλ' ἐάν γίνωσι δεκταὶ αἱ θεωρίαι τοῦ ὑ-
πουργείου τῶν οἰκονομικῶν, ἡ διαγωγὴ τῶν
Κυπρίων ἦν, οὐ μόνον νόμιμος, ἀλλὰ καὶ εἰς

ἄκρον πατριωτικῇ. Κατ' οὐσίαν πιστεύεται ὅτι αἱ δαπάναι τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐν Κύπρῳ εἶναι δεκτικαὶ σπουδαίας ἐλατιώσεως, ἐν διακοινώσει δ' ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1888 ὁ λόρδος Κνούτσοφφρδ ἀγγέλλει ὅτι, κατὰ τὴν προσελθὴν χηρεῖαν τῆς θέσεως, ὁ μισθὸς τοῦ ἀρμοστοῦ θὰ ἐλαττωθῇ ἀπὸ 4000 λ. εἰς 2000, ὁ δὲ τοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας ἀπὸ 1200 εἰς 800, θὰ ἐφαρμοσθῇ δ' ἐν πᾶσι ταῖς κλάδοις τῆς ὑπηρεσίας αὐστηροτάτη οἰκονομία. Τοῦτο εἶνε βεβαίως ἀναγκαιότατον συζητέον ὅμως ἐὰν ἐπιεικῶς πολίτευόμεθα πρὸς τοὺς Κυπρίους, ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς τὸ μέγιστον μέρος τοῦ καταθλιπτικωτάτου φόρου τῆς ὑποτελείας. Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι ἡ Κύπρος ὠφελήθη μεγάλως τεθείσα ὑπὸ ἀγγλικὴν διαχείρισιν. Παρέσχομεν αὐτῇ ὡς ὡμολόγησεν ὁ Κ. Χαϊκᾶλης, τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα ἀδιαφθόρου καὶ ἀμερολήπτου δικαιοσύνης, ἀπηλλάξαμεν δ' αὐτὴν τῆς μάστιγος τῶν ἀκρίδων. Ἀλλὰ τὸ ἀντίτιμον ἀπέτισαν οἱ Κύπριοι ἀδρῶς. Κατέβαλον ἥμισυ ἑκατομμύριον λιφῶν ἐντὸς δέκα ἐτῶν, ἐὰν δ' ὑπερισχύσῃ ἡ γνώμη τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, θὰ καταβάλωσιν ἔτι πλείονα ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ ὁμῶς ἐὰν παράσχωμεν πίστιν εἰς τὸν κ. Χαϊκᾶλην, αἱ πρὸ δεκαετίας ἐνέλιπιδες προσδοκίαι βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς ἀναπτύξεως δὲν ἐπληρώθησαν, οὐδ' εἶναι πιθανὸν νὰ πληρωθῶσιν, ἐφ' ὅσον ὁ φόρος τῆς ὑποτελείας ἀπορροφᾷ τὸ καθαρώτερον μέρος τῶν προσόδων καὶ τὸ θησαυροφυλάκιον πρέφει ἰδιαίτεράς θεωρίας περὶ φορολογικῶν περιπετειῶν. Τὸ ἐνεστὸς σύστημα, καθ' ὃ τὸ ἔξ Ἀγγλίας βοήθημα ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ταλαντευομένων ἀναγκῶν τῆς ἐπιτοκίης διαχείρισεως, δὲν εἶναι εὐχάριστον. Ἐὰν εἶναι δίκαιον νὰ φέρῃ ἡ χώρα αὕτη ἐν μέρος τοῦ ἀπαχθοῦς φόρου τῆς ὑποτελείας, τὸ ποσοστὸν καλὸν εἶναι νὰ ὀρισθῇ ἀναλλοιώτως καὶ ἐν

ἐλευθερίῳ πνεύματι. Τὴν Κύπρον κατέχομεν
χάριν ἰβίων ἡμῶν σκοπῶν, πρὸς τοὺς σκοποὺς
δὲ τούτους θέον νὰ ὦσιν ἀνάλογοι αἱ θυσίαι.
Ἐὰν ἐπὶ ἤρχετο διαρκὴς τις συμφωνία, τὰ πε-
ρισσεύματα, ἅτινα θὰ ἐπαυγάζοντο δι' ἀγα-
θῆς διαχειρίσεως, θὰ διετίθεντο πρὸς ἐλάττω-
σιν φόρων, ἢ ἀνάπτυξιν τῶν βιομηχανικῶν
καὶ γεωργικῶν πόρων τῆς νήσου, ἐνῷ νῦν
χρησιμεύουσιν εἰς ἐλάττωσιν τοῦ βοηθήματος,
ὡφελούντα μόνον τὸ ἀγγλικὸν θησαυροφυλά-
κιον. Ἰπὸ τοὺς ἐνεστῶτας ὅρους, τηροῦμεν
μὲν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀπονέμωμεν ἀμερόλη-
πτον δικαιοσύνην, δὲν θυνάμεθα ἔμως ν' ἀπο-
δώσωμεν εἰς τὴν νήσον τὴν ἀρχαίαν εὐημερί-
αν καὶ εὐφορίαν».